

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Ladislavem Vaško ve věci

žalobkyně: **L. K.**, narozená X,
bytem X,

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2021, č. j. MPSV-2021/47523-916,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou, která byla podána v zákonem stanovené lhůtě, domáhala zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2021, č. j. MPSV- 2021/47523-916, kterým bylo změněno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ústí nad Labem, kontaktního pracoviště Ústí nad Labem (dále jen „správní orgán prvního stupně“), ze dne 9. 12. 2020, č. j. 157450/2020/UUA, kterým správní orgán prvního stupně odejmul žalobkyni příspěvek na péči od 1. 12. 2020, a to tak, že se žalobkyni

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

poskytuje příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně (I. stupeň závislosti – lehká závislost – pro osoby starší 18 let věku).

Žaloba

2. Žalobkyně v žalobě nejprve uvedla, že je těžkou invalidní důchodkyní ve třetím stupni invalidity a pobírá příspěvek na péči 4 400 Kč, příspěvek na mobilitu 500 Kč a je držitelkou průkazu osoby se zdravotním postižením ZTP. Uvedla, že její zdravotní stav se neustále zhoršuje, a proto nesouhlasí se snížením příspěvku na výši 880 Kč. Žalobkyně nesouhlasila se závěrem žalovaného, že se její zdravotní stav zlepšil, což žalovaný neprokázal. Žalobkyně zdůraznila, že zlepšení jejího zdravotního stavu ani není možné.
3. Žalobkyně dále v žalobě shrnula svůj zdravotní stav, mj. že má neustálé kruté bolesti, často ochrnuje, má křeče v páteři a nohou, nohy se jí stáčí dovnitř, nemůže dlouho chodit, stát, sedět a potíže má též s delším ležením, celý život nosí korzety, v těle má železnou klíčku s 24 šrouby, z nichž 4 jsou zlomené a občas se dotknou nervových center, což způsobuje uvedené křeče a ochrnutí, kdy operaci lékař nedoporučuje, neboť by byla velice riskantní s možným výsledkem permanentního ochrnutí. Dále žalobkyně uvedla, že má poškozené míšní kořeny a též oba dva svěrače, trpí inkontinencí II. - III. stupně, stolicí musí vybavovat, nosí pleny a plenkové kalhotky, neboť jí samovolně odtéká moč i stolice. Rovněž je velmi obézní, na kratší vzdálenost se pohybuje s francouzskou berlí, na delší vzdálenosti s dvěma berlemi, na nákupy užívá chodítko, ujde najednou toliko kratší vzdálenost, po operaci nohy po srážce vozem došlo ke zlomení dalších šroubů, dvakrát prodělala záchvat mrtvice, otřes mozku, a od té doby trpí těžkou poststresovou a posttraumatickou poruchou a organickým psychosyndromem. Žalobkyně uvedla, že je transsexuálka, v současné době čeká na již schválenou operaci přeměny pohlaví, protože jí jsou aplikovány hormonální injekce. Žalobkyně konstatovala, že v minulosti prodělala mexickou prasečí chřipku, těžký oboustranný zápal plic, byla 14 dnů v umělém spánku, podstoupila tracheostomii, nedoslýchá, prodělala mononukleózu, krvácí z konečníku, při domočování zůstává část objemu moči v močovém měchýři, protože je předpoklad budoucí nutnosti dvou umělých vývodů. Žalobkyně zdůraznila, že pro uvedené potíže je neustále kontrolována a vyšetřována příslušnými lékaři a že se z potíží nikdy nevyléčí. Žalobkyně poukázala na to, že o ni pečuje její přítelkyně, jež jí navléká ortézy, obouvá ji a obléká, nasazuje korzet, pomáhá s vybavením stolice, nakupuje a stará se o domácnost. Žalobkyně dále uvedla, že ve správním řízení nebyly vzaty v potaz četné lékařské zprávy, které dodala, stejně jako zdravotní pomůcky, které musí používat. Žalobkyně rovněž poukázala na skutečnost, že v rozhodnutí je uvedeno, že je alkoholička, ačkoli je zapřísáhlou abstinenkou, přičemž se domnívá, že k tomuto došlo omylem záměnou s jejím otčímem alkoholikem.

Vyjádření žalovaného k žalobě

4. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě popsal dosavadní průběh řízení s tím, že důvodem zahájení řízení z moci úřední ze strany správního orgánu prvního stupně byly zjištěné nedostatky při kontrole využívání příspěvku na péči. Podle názoru žalovaného bylo v řízení postupováno v souladu s platnými právními předpisy. Uvedl, že v rámci odvolacího řízení požádal o posouzení stupně závislosti žalobkyně na pomoci druhé osoby Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

posudkovou komisi. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně (dále jen „posudková komise“) zasedala v odborném složení, kdy byl při posuzování přítomen jak posudkový lékař, tak odborník z oboru neurologie, proto žalovaný považoval vypracovaný posudek za odborný, stěžejní a úplný důkazní prostředek, na jehož základě bylo možné rozhodnout. Žalovaný uvedl, že komise měla k dispozici odborné lékařské zprávy, zdravotnickou dokumentaci praktického lékaře a záznam ze sociálního šetření, a proto bylo možné objektivně posoudit zdravotní stav žalobkyně i bez její přítomnosti. Žalovaný dále uvedl, že v odvolacím řízení bylo vyhověno námitkám žalobkyně ohledně výkonu fyziologické potřeby. Dalším námitkám ohledně mobility, oblékání a obouvání, péči o zdraví, stravování a osobních aktivit nebylo vyhověno s ohledem jednak na posudkové zhodnocení posudkové komise, která neshledala důvod k nezvládnutí těchto potřeb, k čemuž se dle žalovaného podrobně v posudku vyjádřila, jednak jejich nezvládnutí nevyplývá ani ze záznamu ze sociálního šetření ze dne 9. 10. 2020. Žalovaný dále uvedl, že do sociálního šetření zasahovala matka žalobkyně svými tvrzeními, jež byly následně ze strany žalobkyně a její přítelkyně popírány. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl zamítnutí žaloby v celém rozsahu.

Replika žalobkyně

5. Žalobkyně ve své replice k vyjádření žalovaného setrvala na námitkách uvedených v žalobě. Uvedla, že při snaze zhubnout a rehabilitovat používala jízdní kolo, což jí pro vadu pohybu dolní končetiny nešlo, a proto bicykl užívala jako chodítka. To podle žalobkyně vedlo k tomu, že u ní v domácnosti proběhla kontrola. Žalobkyně byla přesvědčená, že kontrolorky byly proti ní zaujaté a neviděly a nezapsaly žalobkynin prezentované zdravotnické a rehabilitační přístroje a pomůcky, které používá. Žalobkyně následně zrekapitulovala své zdravotní problémy uvedené v žalobě. Závěrem žalobkyně uvedla, že si přeje být přítomna při soudním jednání, aby se mohla bránit nesmyslným závěrům stran svého zdravotního stavu.

Ústní jednání soudu

6. Při jednání soudu konaném dne 30. 5. 2022 žalobkyně konstatovala, že pracovníci správních orgánů pochybili, neboť nemohla nahlédnout do spisu, a nemohla se tak řádně vyjádřit; prostě se s ní nechtěli bavit. Byla toho názoru, že se jí snažili sebrat příspěvek na péči za každou cenu. Dále zdůraznila, že je jí doporučeno nosit korzet, který musí nosit 2 hodiny dopoledne a 2 hodiny odpoledne, což není v rozhodnutí správních orgánů vůbec uvedeno. Popsala, že všude musí chodit s doprovodem, její zdravotní stav se zhoršil, neustále jí při chůzi hrozí pád. Poznamenala, že její přítelkyně již musí zastávat veškeré práce v domácnosti, neboť jí žalobkyně, a to i v důsledku hormonální léčby, vůbec nemůže pomáhat. Cítí se jako bezmocný člověk.
7. Žalovaný se z jednání soudu omluvil.

Posouzení věci soudem

8. Napadené rozhodnutí soud přezkoumával v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

věty druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

9. Žaloba není důvodná.

10. Před vypořádáním jednotlivých žalobních bodů soud směrem k žalobkyni připomíná, že soudní řízení ve správním soudnictví je ovládáno zásadou koncentrace, jež nachází svůj odraz v § 71 odst. 2 třetí větě s. ř. s., podle které *„[r]ozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby.“* Soud se proto může věcně zabývat jen těmi žalobními body, které byly uplatněny ve lhůtě dvou měsíců poté, kdy bylo napadené rozhodnutí žalobkyni doručeno (srov. § 72 odst. 1 s. ř. s.), tj. v projednávané věci do 17. 5. 2021, neboť napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 17. 3. 2021. Projednání později uplatněných žalobních bodů by znamenalo nepřípustné porušení principu koncentrace řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2004, č. j. 1 Afs 25/2004-69). Z těchto důvodů soud nemohl přihlížet k těm žalobním bodům, které žalobkyně nově vznesla při jednání soudu dne 30. 5. 2022, neboť tak učinila až po uplynutí lhůty pro podání žaloby, která je podle § 71 odst. 2 s. ř. s. nejzazším limitem i pro případné rozšíření žaloby o další žalobní body. Soud se proto nemohl zabývat opožděnou námitkou, že žalobkyně nemohla nahlédnout do spisu, a nemohla se tak ve správním řízení řádně vyjádřit.
11. Soud dále připomíná, že smyslem zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“) je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobkyně splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce.
12. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě

nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

13. Dle § 9 uvedeného zákona se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplyvá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona).
14. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“). Dle § 2 odst. 1 uvedené vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Dle § 2a uvedené vyhlášky pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
15. V příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**mobilita**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, používat dopravní prostředky včetně bariérových.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**orientace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat.

- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**komunikace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**stravování**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**oblékání a obouvání**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**tělesná hygiena**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**výkon fyziologické potřeby**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o zdraví**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovená léčebná a ošetrovatelská opatření a používat k tomu potřebné léky, pomůcky.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**osobní aktivity**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vstupovat do vztahů s jinými osobami, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o domácnost**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, obsluhovat topení a udržovat pořádek (tato schopnost se nehodnotí u osob do 18 let věku).

16. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že dne 13. 8. 2020 provedl správní orgán prvního stupně neohlášenou kontrolu využívání příspěvku na péči. Ze záznamu z kontroly soud zjistil, že správní orgán prvního stupně shledal nedostatky při využívání příspěvku na péči spočívající v tom, že žalobkyně nebyla s to sdělit, jak poskytovatelka pomoci – matka žalobkyně tuto pomoc poskytuje a zároveň žalobkyně uvedla, že nově jí pomoc poskytuje její přítelkyně. Uvedená pomoc má spočívat v mytí zad, pomoci se vstáváním z vany, zajištění větších nákupů a úklidu. Z oznámení o zahájení správního řízení z moci úřední ze dne 25. 8. 2020 soud zjistil, že správní orgán prvního stupně zahájil řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše dávky na příspěvek na péči, neboť při výše uvedené kontrole byly zjištěny nesrovnalosti mezi schopností žalobkyně pečovat o vlastní osobu a současným stanoveným stupněm závislosti. Z obsahu správního spisu dále soud zjistil, že proti zahájení řízení podaly dne 2. 9. 2020 žalobkyně, její matka i ošetřující přítelkyně námitky obsahující výčet zdravotních problémů žalobkyně a poukazující na skutečnost, že se její zdravotní stav nezlepšil a že o žalobkyni pečují střídavě matka i přítelkyně. Ze záznamu ze sociálního šetření pro účely řízení o příspěvku na péči ze dne 9. 10. 2020

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

vyplývá, že správní orgán prvního stupně zjistil, že žalobkyně se po domácnosti pohybuje bez pomůcky, mimo dům využívá francouzskou hůl. Je plně orientována všemi směry přiměřeně věku, zvládá komunikaci, nedoslýchá, nicméně zatím odmítá naslouchátko, využívá brýle, s kterými vidí. Dále je ze záznamu ze sociálního šetření zřejmé, že žalobkyně zvládá menší nákupy, zvládá přípravu jednoduchých pokrmů a sama je konzumuje, obléká se sama, pomoc potřebuje při obouvání, neboť má ortézy. Tělesnou hygienu v zásadě zvládá, ale potřebuje pomoc při vstupu a výstupu z vany, fyziologickou potřebu vykonává sama, občas je potřebná pomoc s vybavení stolice manuálně. Dále bylo správním orgánem prvního stupně zjištěno, že žalobkyně sama užívá léky a řídí se pokyny lékařů, k nimž jezdí svým automobilem nebo chodí pěšky. S přítelkyní jezdí na výlety autem. Správní orgán prvního stupně v záznamu opakovaně uvedl, že v průběhu sociálního šetření do něj často zasahovala matka žalobkyně, která uváděla, že její dcera trpí závažnějšími zdravotními potížemi, než jaké uvádí a že je zapotřebí intenzivnější péče o její osobu, což bylo v konkrétních případech rozporováno samotnou žalobkyní; správní orgán prvního stupně též zaprotokoloval větu matky žalobkyně „ty jsi blbej, všechno zkazíš“, jež byla adresována žalobkyni, jež uváděla, že na kontroly jezdí vozem nebo chodí pěšky a léky užívá sama bez pomoci.

17. Správní orgán prvního stupně následně požádal Okresní správu sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem (dále jen „OSSZ“) o posouzení stupně závislosti žalobkyně a řízení přerušil. V posudku o zdravotním stavu žalobkyně ze dne 18. 11. 2020 dospěla posudková lékařka OSSZ MUDr. M. V. k závěru, že žalobkyně nezvládá dvě základní potřeby, a to tělesnou hygienu a péči o domácnost, kdy dlouhodobě nepříznivý stav u ní nevede k neschopnosti zvládat alespoň tři nebo čtyři základní životní potřeby. Podle názoru posudkové lékařky se nejedná o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby, přičemž pro toto zjištění vyšla ze zdravotnické dokumentace ošetřujícího lékaře, sociálního šetření a posudků a nálezů odborných lékařů v oblasti sexuologie, chirurgie, kolonoskopie, kardiologie, neurologie, psychiatrie a z RTG snímku páteře. Na základě uvedeného posudku správní orgán prvního stupně rozhodnutím ze dne 9. 12. 2020, č. j. 157450/2020/UUA, rozhodl o odejmutí žalobkyni dosud přiznaného příspěvku na péči ode dne 1. 12. 2020. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, v němž uvedla, že nesouhlasí s hodnocením svého zdravotního stavu.
18. Ze správního spisu soud dále zjistil, že si žalovaný nechal v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, pro účely odvolacího řízení vypracovat posudek Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně (dále jen „posudková komise“), který byl vypracován za přítomnosti odborné neuroložky MUDr. K. P. v nepřítomnosti žalobkyně; při jednání posudkové komise nebyla žalobkyně přítomna. Posudková komise dospěla v posudku ze dne 23. 2. 2021 k závěru, že v případě žalobkyně se jedná o osobu závislou na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), kdy z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby a není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, konkrétně tělesnou hygienu, výkon fyziologické potřeby a péče o domácnost.
19. Posudková komise nejprve uvedla, že provedla korekci některých přiznaných základních životních potřeb. Dále uvedla, že vycházela ze spisu žalovaného, správního orgánu prvního stupně a dále též z posudků a nálezů odborných lékařů v oblasti sexuologie, chirurgie, kolonoskopie, kardiologie, neurologie, psychiatrie, z RTG snímku páteře a ze zdravotní

dokumentace praktického lékaře. Posudková komise zdůraznila, že mezi podkladovou a zdravotnickou dokumentací nejsou rozpory, které by se dotýkaly skutečností významných pro posudkový závěr. Posudková komise ve svém posudku zdůvodnila přijaté závěry, vycházela z obsahu lékařské dokumentace a též se vypořádala s námitkami žalobkyně, kdy k jednotlivým námitkám ohledně konkrétních základních životních potřeb posudková komise uvedla, že nebyla prokázána nebo dokladována těžká nebo úplná ztráta funkce dolních končetin, naopak se žalobkyně pohybuje s kompenzační pomůckou. U žalobkyně rovněž není dokumentována těžká kognitivní porucha ani těžký oboustranný smyslový deficit, žalobkyně má dostatečné mentální předpoklady zvládnout samostatně základní životní potřeby komunikace a orientace. Rovněž nebyla u žalobkyně prokázána těžká duševní porucha, těžká porucha horních končetin, ani smyslová vada, jež by zamezovala samostatnému stravování žalobkyně, schopnosti samostatně se obléknout nebo samostatně užívat léky nebo si obstarat osobní záležitosti. K péči o zdraví posudková komise uvedla, že rovněž tuto základní životní potřebu zvládá žalobkyně samostatně, přičemž obstarání vhodných potravin ke konzumaci bylo zohledněno v rámci uznané potřeby péče o domácnost. Žalobkyně rovněž zvládá plánovat své osobní aktivity, pohybuje se ve společenském prostředí a na úřadech si vše vyřizuje samostatně. Posudková komise oproti posudkové lékařce OSSZ hodnotila kromě základních životních potřeb tělesná hygiena a péče o domácnost jako nezládnutou i základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby. Na základě posudku posudkové komise ze dne 23. 2. 2021 vydal žalovaný žalobou napadené rozhodnutí, kterým změnil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně tak, že se žalobkyni poskytuje příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně (I. stupeň závislosti). Žalovaný také v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobkyni doložené zdravotní zprávy neobsahovaly žádné nové informace, jež by nebyly žalovanému známy.

20. Soud se nejprve zabýval námitkou žalobkyně, že byl v řízení nesprávně zhodnocen její zdravotní stav a zvládání základních životních potřeb. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
21. Podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. se za neschopnost zvládání základní životní potřeby považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
22. K otázce posuzování nároků na příspěvek na péči se opakovaně vyjadřoval i Nejvyšší správní soud, a to např. ve svém rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, kdy z tohoto rozsudku jednoznačně plyne, že posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v prvním stupni i v řízení odvolacím musí Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, přičemž na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Na danou judikaturu navazuje i další judikatura Nejvyššího správního soudu, když ten např. v rozsudku ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, judikoval: „V řízení o nároku na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách je povinností odvolacího správního orgánu žádat po posudkové komisi doplnění posudku, pokud posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči.“

23. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2021, sp. zn. 4 Ads 495/2019, je uvedeno, že pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit. Posudek posudkové komise musí splňovat požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a musí se vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudkový závěr by měl být zdůvodněn a být přesvědčivý i pro soud, který nemá odborné lékařské znalosti. Posudková komise by se podle názoru Nejvyššího správního soudu měla vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, zejména těmi namítanými posuzovaným a své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Nejvyšší správní soud uvedl, že odvolací orgán nesmí pouze převzít závěry posudkové komise, aniž by se jimi podrobněji zabýval z pohledu tvrzených rozporů či nedostatků. Nejvyšší správní soud uzavřel, že posudek, který nesplňuje požadavky úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti zakládá vadu řízení před správním orgánem.
24. Žalovaný tedy postupoval správně, jestliže v rámci odvolacího řízení nechal v intencích § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách vypracovat posudek posudkové komise ze dne 23. 2. 2021, neboť žalobkyně rozporovala závěry obsažené v rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, jež vycházelo z posudku o zdravotním stavu žalobkyně ze dne 18. 11. 2020.
25. Soud se proto s ohledem na uplatněné žalobní námitky, výše předestřanou právní úpravu a na případ dopadající judikaturu Nejvyššího správního soudu zaměřil za to, zda je posudek posudkové komise ze dne 23. 2. 2021, kterým bylo konstatováno, že žalobkyně nezvládá základní životní potřeby tělesné hygieny, výkonu fyziologické potřeby a péče o domácnost, přesvědčivý a úplný tak, aby nebylo pochybnosti o jeho objektivnosti a správnosti. Soud nemá ve věci pochyb o odbornosti komise a její způsobilosti hodnotit omezení žalobkyně podle právní úpravy příspěvku na péči. Z posudku vyplývá, že posudková komise vycházela ze zdravotní dokumentace, lékařských zpráv odborných lékařů v oblasti sexuologie, chirurgie, kolonoskopie, kardiologie, neurologie, psychiatrie, z RTG snímků páteře i z výsledku sociálního šetření ze dne 9. 10. 2020 a zohlednila funkční důsledky zdravotního postižení žalobkyně. Posudek je v souladu s podkladovou dokumentací, vyjadřuje se ke všem žalobkyní zpochybňovaným základním životním potřebám, závěrům ze sociálního šetření a Posudková komise své závěry dostatečným

způsobem odůvodnila. Posudkem rovněž došlo podle názoru soudu k dostatečné objektivizaci zdravotního stavu žalobkyně a jejích schopností zvládat základní životní potřeby. Posudková komise se rovněž vypořádala s námitkami žalobkyně, když rozvedla, z jakých důvodů neuznala za nezvládnuté základní životní potřeby s výjimkou základní životní potřeby tělesné hygieny, výkonu fyziologické potřeby a péče o domácnost. Uvedené závěry posudkové komise jsou zohledněny v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Soud tedy shledal posudek posudkové komise ze dne 23. 2. 2021 přesvědčivým, úplným a objektivním. Námitku nedostatečného zhodnocení zdravotního stavu a žalobkyně a jejího zvládání základních životních potřeb soud shledal nedůvodnou.

26. Žalobkyně rovněž uváděla, že nebyly dostatečně zohledněny lékařské zprávy, které doložila, a lékařské pomůcky, které potřebuje. V návaznosti na shora uvedené skutečnosti soud považuje za nutné zdůraznit, že za zvládnuté se považují i takové základní životní potřeby, jestliže jsou osobou zvládány v přijatelném standardu za pomoci různých kompenzačních pomůcek (francouzské hole, brýle, naslouchadla) či zvýšeném dohledu dospělé osoby nad nezletilým dítětem (příprava oblečení, naservírování jídla, připomínání mytí rukou). Tento přijatelný standard však neznamená to samé jako zvládání základních životních potřeb zcela zdravým a ničím neomezeným jedincem, snižená kvalita výkonu některých základních životních potřeb tak nemůže založit nárok na příspěvek na péči. S ohledem na shora uvedené soud uvádí, že skutečnost, že žalobkyně používá ke zvládání některé základní životní potřeby pomůcky, například francouzské hole, není důvodem pro uznání dané základní životní potřeby jako nezvládnuté. Rovněž lékařské zprávy, které žalobkyně doložila, byly v řízení zohledněny a nebyly důvodem ke změně posudkového závěru.
27. Námitky žalobkyně týkající se základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby (její inkontinence, vybavování stolice) soud považuje za bezpředmětné, neboť uvedená základní životní potřeba byla v případě žalobkyně uznána jako nezvládnutá. Posudková komise tedy shledala, že žalobkyně nezvládá základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby. Stejně je tomu u základních životních potřeb péče o domácnost a tělesná hygiena, neboť i u těchto základních životních potřeb uznala posudková komise, že je žalobkyně nezvládá.
28. K základní životní potřebě mobilita soud uvádí, že je zdokumentováno, že žalobkyně ujde s užitím francouzské hole až 1000 metrů, řídila motorové vozidlo, je schopná používat MHD a sama si dojde na zastávku. Žalobkyně, jak uvedla při sociálním šetření dne 9. 10. 2019, chodí s přítelkyní na výlety a procházky. Na základě těchto faktů soud považuje závěr posudkové komise, že žalobkyně zvládá základní životní potřebu mobilita, za oprávněný, řádně odůvodněný a mající podklad v obsahu správního spisu. Námitka tak není důvodná.
29. Podklad v obsahu správního spisu má též závěr posudkové komise, že žalobkyně zvládá základní životní potřebu orientace, neboť žalobkyně je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, je schopna se orientovat časem, místem a osobou a orientovat se v obvyklém prostředí. Soud nepopírá, že žalobkyně trpí mírnou oboustrannou nedoslýchavostí, nicméně žalobkyně se domluví a sdělenému slovu rozumí, a to i bez použití naslouchadla. Rovněž vidění je korigováno brýlemi. Rovněž žalobkyně nemá problémy v komunikaci, neboť ta komunikuje verbálně, dělenému rozumí a adekvátně odpoví. Soud proto souhlasí s posudkovou komisí v tom, že není důvod, aby nebyly

v případě žalobkyně uznány jako zvládnuté základní životní potřeby orientace a komunikace. Námitky žalobkyně nejsou důvodné.

30. Posudková komise neshledala ani medicínské důvody pro nezvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání, neboť u žalobkyně není dokumentována závažná porucha obou horních končetin, těžký kognitivní deficit nebo těžká oboustranná vada. Žalobkyně je tudíž ve svém tempu se schopna obout a obléci, přizpůsobit výběr oděvu a obuvi. Funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně tedy neodůvodňuje, aby nebyla základní životní potřeba oblékání a obouvání u žalobkyně uznána jako zvládnutá. Ani v tomto ohledu tedy soud nemohl přisvědčit námitkám žalobkyně.
31. K základní životní potřebě péče o zdraví je třeba zdůraznit, že ani v tomto případě nebyly splněny podmínky pro uznání této základní životní potřeby jako nezvládnuté, neboť žalobkyně je schopna si léky, které užívá pravidelně, dávkovat sama, ví kolik, kdy a jaké léky má užívat a řídí se pokyny lékařů.
32. Soud dále poznamenává, že z posudku posudkové komise plyne, že v minulosti došlo k nadhodnocení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně a vyhodnocení jeho funkčních dopadů na schopnosti zvládat některé základní životní potřeby žalobkyní (konkrétně jde o mobilitu a péče o zdraví). Je tudíž dle soudu i zřejmý důvod, proč došlo v současném řízení o příspěvku na péči k odlišnému hodnocení oproti řízení, ve kterém bylo v roce 2016 rozhodnuto o tom, že žalobkyně je závislá na péči jiné osoby ve II. stupni závislosti.
33. Dále se soud zabýval námitkou žalobkyně, že v posudku posudkové komise ze dne 23. 2. 2021 je chybně uvedeno, že je alkoholička, ačkoli je podle svých slov abstinentka a že v posudku došlo k záměně s jejím otčímem alkoholikem. Z posudku soud zjistil, že posudková komise konstatovala toliko dřívější nadužívání alkoholu, avšak rovněž zjistila, že žalobkyně je od roku 2018 abstinentkou. Posudková komise tedy neuvedla údaj, který by byl v rozporu se skutečným stavem nebo tvrzením žalobkyně, že alkohol v současné době nekonzumuje. Z posudku rovněž nikterak nevyplývá záměna žalobkyně s jejím otčímem, jelikož posudek neobsahuje žádné faktické chyby týkající se identity žalobkyně, jejího jména, data narození apod. Soud dále podotýká, že zmiňovaná poznámka o užívání alkoholu nemá vliv na správnost posudkových závěrů v dané věci. Ani nesprávnost této poznámky by tak nemohla zapříčinit vadu řízení, která by měla způsobit nezákonnost rozhodnutí žalovaného. Soud i tuto námitku žalobkyně shledal nedůvodnou.
34. Soud zdůrazňuje, že pokud došlo ke zhoršení zdravotního stavu žalobkyně, jak uvedla při jednání soudu, může si žalobkyně opětovně požádat o změnu výše přiznaného příspěvku na péči. V rámci tohoto řízení by pak bylo znovu hodnoceno, zda je z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností žalobkyně dostatečný k pravidelnému zvládání základních životních potřeb a zda je schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základních životních potřeb.
35. S ohledem na shora uvedené skutečnosti soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji soud podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

36. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. a nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 30. května 2022

Mgr. Ladislav Vaško v.r.
samosoudce